

Kadınlarımızın Çilesi Bitti mi

— sahara · 03 Şubat 2020

Annelerimiz, eş ve kızlarımız, kadınlarımıza ne çok haksızlık ettiğimizi belirtmek adına ne kadar çok özür sözleri söylesek az söylemiş oluruz. Hele kırsal kesimde çalışan; erken yaşlarda vücut ölçüleri değişip yaşlanan kadınlarımızın haklarını nasıl ödeyebiliriz? Klasik deyişle, sırtından sopayı karnından sıpayı eksik etmemeli anlayışını silebildik mi tin dünyamızdan? Eksik etek sözünü çıkarabildik mi deyimlerimiz arasından...

Şu konuda kendimizi avutabiliriz birazcık. Kadınlarımızın kıyafetleri, giyim ve kuşamları hakkında eleştiri bağlamında köylerimizde sözler edilmedi. Yok, fıstanı darmış, başındaki yemeni ya da yazmadan saçlarını görünüp görünmediği tartışmasını yapmadık köylerimizde.

Koşulların zorlamasıyla köylerimizde kadınlar çalışma yaşamının tüm alanlarında erkeklerle beraber oldu. Güneyin pamuk tarlalarında birlikte çalıştı kadın erkek, kız kızan sıcak güneşin altında. Ya da çaylar birlikte toplandı Doğu Karadeniz kıyılarında. Ve fındık bahçelerinde kadın erkek fındık topladı birlikte doğduğu toprakların fersah fersah ötesinde.

Uzun yaz günlerinde daha çok çalışıp üç-beş kuruş fazla gündelik almaktan öte bir düşüncesi olmadı insanımızın. Ağır çalışma koşulları içinde çalışan insanların kadınların şalvarına, başörtüsüne ilgilenecek zamanları bile yoktu. Amaç çalışmak, işvereni mutlu etmek... Olumsuz koşullarda yıpranan elbette en çok kadınlarımız, daha okul çağındaki kız çocuklarımız oldu geçen yıllar içinde.

Cumhuriyetle birlikte okuma-yazma seferberliği başlamasına karşın maalesef cinsiyet ayrılığı anlayışı bir türlü yıkılamadı güzel ülkemizde. Bazı bölgelerde kız çocukların okula gitmesi hoş karşılanmadı. Yaşayarak gözlemledim bu savımın gerçekliğini. Karadeniz Bölgemizin sahilden uzak iç kısımlarında cumhuriyetin 50. Yılıni kutladığımız yılda ve daha sonraki yıllarda bile kızlarımızı ilkokula almak bir türlü olanaklı değildi.

80'lerde, Evrenli yıllarda 14-45 yaşları arasında yurttaşlarımız zorunlu okuma-yazma kurslarına tabi tutturuldu. Hala anımsarım İzmit-Kocaeli'nin bir merkez köyünde 20'ye yakın genç kadınlarımıza okuma yazma kursu açtım. Utanarak ders yaptım genç kadınlar kursun ilk günlerinde. 1930'lu yıllarda açılmış okul. Erkek çocuklar okullu olmuş, kızlarımız olamamış ne hikmetse(!)

Ulusların Ay'ı fethettiği ve daha sonraki on yıllar içinde bile kadınlarımız köylerimizde eski çağlar usulü çalışmak zorunda kaldılar. Daha düne kadar, "hadi kızlar okula" adlı çalışmalar yürütüldü ülkemizde.

İnsanımızın özellikle kadınlarımızın olumsuz koşullarda yaşamasının önlenemez mi? Elbette önlenir.

Doğup büyüdüğüm köyümden, ilimden somut yaşanmışlıkları örnekleyerek insanımızın, kadınlarımızın yaşamının nasıl olumlu yönde değişmeye başladığını anlatacağım.

Yüksek dağların yakınlarında yüksek rakımlı bir köyde doğdum. Köyümde 1930 yılında okul açılmış. Komşu köylerimizde ve ilimizin köylerimizde de aynı yıllarda açılmış okullar. Artvin'den bahsetmek istiyorum. Zor doğa koşulları mı dersiniz ne dersiniz deyin? Halkımız Atatürk ilkelerini hızla benimsemiş. Okullu olmanın, okumanın zor yaşam koşullarından kurtulmaya çare olarak görmüş. Ve hızla içselleştirmiş okulluluk çalışmalarını. 40'lı, 50'li yıllarda kız-erkek tüm çocuklar okullu olmuş.

60'lı yıllarda ilkokul okudum. Sınıf arkadaşım kızların hemen hemen yarısı ilkokuldan sonra öğrenimlerini devam ettirdi ve ekonomik bağımsızlıklarını sağlayacak görevlere başladı. Bu arada ilkokulu bitiren bütün erkek çocuklar da ta 50'lerden itibaren öğrenimlerine devam etmiş.

Daha sonraki yıllarda kızlarımız büyük ölçüde öğrenimlerini sürdürdü. Baba ve koca eline bakmadan yaşama merhaba dediler. Erkek arkadaşlar en azından ortaokul bitirip polis oldu. Şaka bir yana yaylarımızda çoban olmak için lise diploması sorulur oldu... Aynı hızla ilimizin tüm yerleşim alanında okuma-yazma seferberliğinin sürdürüldüğünü de belirtmeliyim

40'lı, 50'li yıllarda Cilavuz (Susuz-Kars) Köy Enstitüsü'nde okuyup öğretmen ve sağlık memuru olan büyüklerimiz vardı. Beşikdüzü Öğretmen Okulu mezunu öğretmen bir abla anımsıyorum çocukluk yıllarımda.

Okuyup, aydınlanmanın nurlu yolunu seçen insanımız, kızlarımız ekonomik bağımsızlık elde edince karşı cinslerinin töhmeti altında yaşamaktan kurtuldu büyük oranda. Uzun "sarı sıcak" yaz günlerinde hiçbir sosyal güvencesiz çalışma günleri geride kaldı...

Tüm bu anlattıklarımla şövenist bir amacım yok. Eğitim-öğretimin önemini anlatmayı amaçlıyorum; kula kul olmaktan azat olmak için. Hakları ödenmez kadınlarımızın. Cennet annelerin ayakları altındadır diyor kutsal metinler.

O halde kızlarımızı daha çocuk yaşta evlendirmek... benzeri fikirlere yaşam hakkı tanımamak. Yurdumuzun kuzey-güney, doğu-batı her yerinde, kızlarımızın, kadınlarımızın okuma, aydınlanma ve ekonomik bağımsızlık sağlayacakları duruma gelmelerini biraz da pozitif ayrımcılık yaparak önünü açmalıyız. İşte o zaman fiziksel olarak erkeklerden güçsüz kadınlarımıza karşı insanı görevimizi yerine getirmiş oluruz.

İbrahim Yılmaz- Em. Öğretmen